

Debreceni Ítéltábla

Bf.III.745/2025/28.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2026. május 5. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és 2026. május 18. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt Terhelt1 és társai ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2025. szeptember 3. napján kihirdetett 2.B.346/2024/56. számú ítéletét megváltoztatja.

Terhelt2 III. rendű vádlott szabadságvesztés büntetése tartamát 3 (három) év 6 (hat) hónapra, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés és foglalkozástól eltiltás tartamát egyaránt 5 (öt) évre felemeli. A halmazati büntetést, mint többszörös visszaesővel szemben tekinti kiszabottnak.

A büntetőeljárás megszüntetésével érintett jogi személy megnevezése: Terhelt4 „*felszámolás alatt*”.

Terhelt1 II. rendű vádlott Polgári Bank Zrt.-nél vezetett számlája zár alá vételének fenntartása a II. rendű vádlottal szemben elrendelt vagyonelkobzás biztosítását szolgálja.

A Terhelt2 III. rendű vádlottól lefoglalt 28.300.000 (huszonnyolcmillió-háromszázezer) forintot a Nyíregyházi Törvényszék Bírósági Letéti Csoportja kezeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a törvényszék 2024. december 12. és 2025. január 16. napján tartott az ügyben előkészítő ülést.

Felhívja az elsőfokú bíróságot a vádlottakat érintő bűnügyi költség tekintetében egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatására.

A másodfokú határozat ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Törvényszék a rendelkező részben megjelölt ítéletében bűnösnek mondta ki Terhelt1 II. rendű és Terhelt2 III. rendű vádlottakat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont] és bűnsegédként folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §], míg Terhelt3 IV. rendű vádlottat bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és bűnsegédként folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében [Btk. 345. §]. Ezért halmazati büntetésül Terhelt1 II. rendű vádlottat, mint különös visszaesőt, 4 év szabadságvesztés büntetésre, 240 napi tétel, egynapi tétel összegeként 20.000 forintban meghatározott, mindösszesen 4.800.000 forint pénzbüntetésre, 4 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozás gyakorlásától eltiltás büntetésre és 4 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, Terhelt2 III. rendű vádlottat, mint visszaesőt, 3 év szabadságvesztés büntetésre, 200 napi tétel, egynapi tétel összegeként 15.000 forintban meghatározott, mindösszesen 3.000.000 forint pénzbüntetésre, 3 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozás gyakorlásától eltiltás büntetésre és 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, Terhelt3 IV. rendű vádlottat 2 év, végrehajtásában 5 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, 150 napi tétel, egynapi tétel összegeként 5.000 forintban meghatározott, mindösszesen 750.000 forint pénzbüntetésre és 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselői foglalkozás gyakorlásától eltiltás büntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát mindhárom vádlottra nézve börtönben állapította meg, rendelkezett arról, hogy a szabadságvesztésből - a IV. rendű vádlott esetében végrehajtása elrendelése esetén - annak kétharmad része kitöltését követően bocsáthatók legkorábban feltételes szabadságra. A pénzbüntetések megfizetésére mindhárom vádlott részére részletfizetést engedélyezett, rendelkezve a meg nem fizetés következményéről. Terhelt1 II. rendű vádlottal szemben 65.906.364 forint, Terhelt2 III. rendű vádlottal szemben 51.005.664 forint, Terhelt3 IV. rendű vádlottal szemben 2.698.185 forint összegű vagyonekobjást rendelt el. A Terhelt4 „kényszer törlesztés alatt” jogi személlyel szemben indult büntetőeljárást megszüntette. Terhelt1 II. rendű vádlott bankszámlájának zár alá vételét a zár alá vétel időpontjában kezelt 250.360 forint összegre továbbra is fenntartotta, a Terhelt2 III. rendű vádlottól lefoglalt 28.300.000 forint lefoglalását megszüntette és azt a vele szemben kiszabott pénzbüntetés és vagyonekobjást biztosítása érdekében visszatartotta. A könyvelési iratok, egyéb okiratok, bélyegző, elektronikus levelezések lefoglalását megszüntette és elrendelte azok iratok mellékleteként kezelését. Megállapította, hogy a 4terhelt Kft. „kényszer törlesztés alatt” jogi személy kirendelt jogi képviselőjének díjazásával felmerült 107.000 forint bűnyogi költség az állam viseli.

[2] Az ítélet ellen az ügyész mindhárom vádlott terhére súlyosítás, a Terhelt1 II. rendű és Terhelt2 III. rendű vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés, közügyektől eltiltás és foglalkozástól eltiltás tartamának, valamint a pénzbüntetés napi tétel számának és egynapi tétele összegének lényeges felemelése, a Terhelt3 IV. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés és foglalkozástól eltiltás tartamának, a pénzbüntetés napi tétel számának lényeges felemelése, a szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre történő felfüggesztésének mellőzése, vele szemben közügyektől eltiltás kiszabása, továbbá a 4terhelt Kft. eljárás alá

vont jogi személy terhére, az eljárás megszüntetése miatt, a jogi személy megszüntetése érdekében jelentett be fellebbezést.

[3] Terhelt1 II. rendű és Terhelt2 III. rendű vádlottak a kiszabott szabadságvesztés büntetés enyhítése, a vagyonek kobzás mellőzése érdekében fellebbeztek.

A II-III. rendű vádlottak védője elsősorban a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 583. § (2) bekezdés alapján az ítélet azon indokolása ellen jelentett be jogorvoslatot mindkét vádlott vonatkozásában, mely szerint a vagyonek kobzásként alkalmazott összeggel gazdagodtak és a törvényszék e körben elvetette védekezésüket. Fellebbezést jelentett be továbbá azon indokolás ellen is, amely szerint a törvényszék nem vette figyelembe mindkét vádlott korábbi védőjének etikátlan eljárását oly módon, hogy az a vádlottak megfelelő védelemhez való jogát sértette. Végezetül fellebbezése kiterjedt a kiszabott szabadságvesztés és pénzbüntetés enyhítésére, valamint a vagyonek kobzás mellőzésére ugyancsak mindkét vádlott vonatkozásában.

[4] Terhelt3 IV. rendű vádlott és védője, valamint az eljárás alá vont jogi személy védője az ítéletet tudomásul vették.

[5] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.413/2025/2. számú átiratában az ügyészi fellebbezést alaposnak, míg a védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta. Utalt arra, hogy a jogorvoslati nyilatkozatokra tekintettel az ügyben a Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdések szerint felülbírálatnak van helye. Az elsőfokú bíróság a bizonyítás lefolytatása során az eljárási szabályokat betartotta. Mivel a vádlottak a tárgyaláshoz való jogukról nem mondtak le, mert vitatták a bűncselekmény révén való gazdagodásuk tényét, a törvényszék a bizonyítást kizárólag arra nézve folytatta le, hogy a vádlottak vonatkozásában a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben a vád szerinti gazdagodásuk megállapítható-e. A megállapított tényállás alapján helyesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és arra is, hogy a bűncselekmény elkövetése révén a tényállásban meghatározott összegekkel ténylegesen gazdagodtak, valamint, hogy a bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány megtérítésében nem működtek közre. Törvényes a bűncselekmények jogi minősítése is, a vádlottak gazdagodását és a vagyonek kobzás feltételeinek fennálltát vitató védelmi fellebbezések nem vezethetnek eredményre. A büntetés kiszabása során a törvényszék túlzott jelentőséget tulajdonított a feltárt enyhítő körülményeknek, mindhárom vádlott esetében kellő indokok nélkül tért el a büntetés kiszabása során irányadó középértéktől lefelé jelentős mértékben. Ezzel szemben azonban megállapítható, hogy a II. és III. rendű vádlottak által megvalósított magatartások a bünszövetség és az üzletszerűség elemeit is egyaránt magukon viselik, a II. rendű vádlott különös visszaesői, a III. rendű vádlott visszaesői minősége, az elkövetési időszakok hossza, mindhárom vádlott kitartó szándéka a büntetések súlyosítását indokolja. A II. és III. rendű vádlottak személyének fokozottabb társadalomra veszélyességére enged következtetni, hogy cselekményeikkel a II. rendű vádlottnál tartott házkutatást követően sem hagytak fel. Egyik vádlott sem vett részt a vagyoni hátrány megtérítésében, így a megtérülés nem szolgálhat számukra enyhítő körülményként. Mindezekre figyelemmel a fellebbviteli főügyészség a súlyosításra irányulóan bejelentett fellebbezés irányát mindenben fenntartva, változatlanul indokoltnak tartotta a vádlottakkal szemben a kiszabott büntetések súlyosítását. A Terhelt4 jogi személy megszüntetésére vonatkozó indítvány körben kifejtette, hogy a cégnyilvántartás adatai alapján kényszertörlési eljárás során valóban sor került a jogi személy megszüntetnek nyilvánítására, majd ezt követően felszámolása elrendelésére. A jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (a

továbbiakban: Jsztb.) 2. § (1) bekezdés a) pontja és 4. § (1) bekezdés b) pontja alapján ennek ellenére nem mellőzhető megszüntetése. Utalt a Fővárosi Törvényszék hasonló ügyben hozott határozatára, melyben a kényszersztörlesztés alatt álló gazdasági társasággal szemben a bíróság pénzbírságot szabott ki. A fellebbviteli főügyészség a fentiek szerint tett indítványt az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására, egyéb helytálló rendelkezései helybenhagyására, egyben bejelentve, hogy a másodfokú bíróság által esetlegesen tartott nyilvános ülésen képviselője nem kíván részt venni.

[6] A II-III. rendű vádlottak meghatalmazott védője fellebbezése ítéltáblához előterjesztett írásbeli indoklásában elsődlegesen kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem adta megfelelő indokát annak, hogy miért nem fogadta el a vádlottak azon védekezését, hogy a bűncselekmények elkövetésével szerzett vagyongyarapodás összegét átadták I.r. I. rendű terheltnek. Nyomatékosan utalt arra, hogy e körben nem a bizonyítékok mérlegelését támadja, hanem eseti döntésekre hivatkozással arra kíván rávilágítani, hogy amennyiben az indoklás nem felel meg a logikának és az ésszerű gondolkodás szabályainak, abban a bizonyítékok egyoldalú értékelése érhető tetten, az eljáró bíróság hiányosan megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett és a rendelkezésére álló bizonyítékok közül sem vont minden szükséges bizonyítékot értékelési körébe, úgy ítélete megalapozatlan, melynek korrekciója szükséges. A vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítását nem vitatja, azonban abban a körben, hogy ki és milyen mértékben fizette vissza az okozott vagyoni hátrányt, kétséget kizáró bizonyosságú megállapítások nem tehetők. Utalt arra, hogy a nyomozás során az I. rendű terhelt védelmét ellátó ügyvéd volt a védője a II-III. rendű vádlottaknak is. a védőtől ez utóbbi vádlottak azért vonták vissza a meghatalmazást, mert megtudták, hogy I.r. I. rendű terhelt az ügyészséggel egyezséget kötött úgy, hogy egyezségkötési szándéka volt a II-III. rendű vádlottaknak is. Ezért teljesítették védőjük kérését és ők is fizettek a vagyoni hátrány megtérítésébe, védőjük tanácsait követve pedig a nyomozás során nem tettek vallomást. A védelem által felajánlott bizonyítás eredménye kétségbe vonja az I. rendű terhelt tanúként tett azon vallomását, mely szerint vádlott-társaitól nem kapott pénzt. A nyomozás során védelmüket ellátó Dr. ügyvéd1 ügyvéd tevékenysége megfosztotta a II-III. rendű vádlottakat a hatékony védelemhez való joguktól.

A védő az enyhítésre irányuló jogorvoslat körében kifejtette, hogy mivel védenői ugyanúgy megtérítették az okozott kárt, mint az I. rendű terhelt, büntetésük jelentős enyhítése indokolt, amennyiben pedig a megtérítést a másodfokú bíróság sem találja bizonyítottnak, az enyhítésre a feltárt egyéb enyhítő körülmények hangsúlyosabb értékelése ad lehetősége.

[7] Az ítéltábla által tartott nyilvános ülésen a II-III. rendű vádlottak védője további okirati bizonyítékokat csatolt annak alátámasztására, hogy védenői átadták az I. rendű terhelt részére vagyoni gazdagodásuk összegét, egyben indítványt tett azok bizonyítás anyagává tételére. Az ítéltábla a bizonyítási indítványt elutasította.

[8] Ezt követő perbeszédében a II-III. rendű vádlottak védője elsődlegesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság jóváhagyta az ügyészség és az I. rendű terhelt egyezségét, melyre figyelemmel felmerül az elsőfokon eljáró bíró Be. 14. § (1) bekezdés e) pont szerinti kizárása, azaz elfogultságának kérdése a további vádlottak tekintetében. Azonban a védelem célja a büntetések enyhítésének és a vagyonek kobzás mellőzésének elérése, figyelemmel arra,

hogy az egyezségkötést követően ezek a behatárolt lehetőségei maradtak a vádlottaknak. A tisztességes eljáráshoz fűződő jogaik sérültek a nyomozás során, nem volt teljes a védelmük ellátása. Az elsőfokú bíróság nem fogadta el a felajánlott tanú vallomását annak bizonyítására, hogy a vádlottak a Btk. 396. § (8) bekezdésben írtak alkalmazása érdekében a vagyoni hátrány megtérítésében közreműködtek. A vádlottakkal szemben alkalmazandó vagyoneklobzás esetükben azt fogja eredményezni, hogy soha nem lesz semmilyen vagyonuk, annak ellenére, hogy az 1,2 milliárd forint vagyoni hátrány teljes egészében megtérült. Erre figyelemmel el lehet tekinteni a vagyoneklobzás alkalmazásától. Az I. rendű terhelt szavahihetősége kérdőjeles, nyilvánvalóan nem mondott igazat a tanúkénti kihallgatásakor. A védő álláspontja szerint az időmúlásra, a teljes kármegtérítésre és arra figyelemmel, hogy saját védőjük „elárulta” őket, indokolt a büntetések enyhítése, a szabadságvesztések végrehajtásának felfüggesztése.

[9] A IV. rendű vádlott védője védőbeszédében elsődlegesen utalt arra, hogy ő és védence is tudomásul vette az elsőfokú bíróság ítéletét. A fellebbviteli főügyészség átiratában írtakra reagálva azonban nyomatékosan hangsúlyozta, hogy védence tényfeltáró beismerő vallomást tett az eljárás során, és azzal együtt kifejezte vagyongazdagodásának megtérítési szándékát is. Nem osztja a vádhatóság azon álláspontját, hogy mivel a megtérítésben nem vett részt, az számára nem enyhítő körülmény. A teljes kármegtérülés ugyanis kihat a bűnségére is, nem mindennapi az ilyen összegű vagyoni hátrány megtérülte, melyhez nyilvánvalóan szükség volt a bűnségek tevékenységére is, hiszen ők hozták a tettet olyan helyzetbe, hogy egyáltalán lehetősége legyen a megtérítésre. A nyomozás során a IV. rendű vádlott is jelezte az ügyészség felé az egyezségkötési szándékát, azonban azzal már érdemben nem kívánt foglalkozni a vádhatóság, miután a teljes kármegtérítés a IV. rendű vádlott tudtán kívül megtörtént. Korábbi védőjének eljárása miatt sérült a hatékony védelemhez való joga, ki lehet jelteni, hogy a korábbi védő „elárulta” az ügyfeleit. Nem fedi a valóságot a fellebbviteli főügyészség azon megállapítása, hogy a IV. rendű vádlott megélhetésszerűen folytatott bűnözői tevékenységet. A 2013. évben maradandó károsodással született gyermeke orvosi kezelésre szorult, a vádlott 5 éven keresztül, a gyermek 2018. évben bekövetkező haláláig olyan élethelyzetben volt, amelyben képbe került a II. rendű vádlott által felajánlott lehetőség, és rossz döntést hozott. Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során megfelelő nyomatékot tanúsított családosi állapotának. A Debreceni Ítéltábla előtt hasonló ügyben is került sor felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabására. Az időmúlás, a már nyomozati szakban tett feltáró jellegű beismerő vallomás mellett nem indokolt a büntetés súlyosítása, ezért a védő az ítélet helybenhagyását kérte.

[10] A Terhelt4 „fa” eljárás alá vont jogi személy védője perbeszédében előadta, hogy helyesen hivatkozott a vádhatóság arra, hogy a jogi személy megszüntetésére még nem került sor, felszámolás alatt áll, ezért helytelen az elsőfokú bíróság döntése, melyre figyelemmel nem ellenzi a jogi személy megszüntetését.

[11] Az utolsó szó jogán történő felszólalásában Terhelt1 II. rendű vádlott csatlakozott a védője által előadottakhoz, sérelmezte korábbi ügyvédje eljárását. Terhelt2 III. rendű vádlott védőjéhez szintén csatlakozva ismét hivatkozott arra, hogy akkori védőjük tanácsára odaadták a pénzt az I. rendű terheltnek, ezt kívülálló tanúval nem tudják bizonyítani, az egyezséget is

ugyanaz a védő kötötte, annak ellenére, hogy a másik védő aláírása van az okiraton, kéri ennek a helyzetnek az értékelését.

Terhelt3 IV. rendű vádlott utalt a védője által hivatkozott korábbi élethelyzetére, előadta, hogy 2024. évben megszületett harmadik gyermeke, bejelentett munkahellyel rendelkezik, rendezett családi életet él, nem szeretne elszakadni a családjától.

[12] Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy az ítélet ellen kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) és b) pontja szerinti fellebbezések bejelentésére került sor. A büntetések enyhítésére és súlyosítására irányuló jogorvoslatok mellett ugyanis a II-III. rendű vádlottak és védőjük fellebbezése kizárólag annak megállapítására irányul, hogy a vádlottak már a vádirat benyújtása előtt a vagyongazdagodásuk összegét a vagyoni hátrány megtérítése érdekében átadták I.r. I. rendű terheltnek. Tehát a neki átadott összegek is részét képezik a vagyoni hátrány megtérítésének, mely a velük szemben alkalmazott vagyonekbezés mellőzését indokolja. Az elsőfokú ítéletnek a büntetőjogi felelősségüket megalapozó ténybeli megállapításait, vagyongazdagodásuk ténybeli,összegezés megállapítását, de a bűnösség megállapítását és a bűncselekmények minősítését sem vitatták.

[13] Ezért az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Be. 590. § (3) bekezdése szerint csak korlátozott körben, kizárólag a kiszabott büntetésekre és az alkalmazott intézkedésekre (köztük a vagyonekbezésra) vonatkozó részeiben bírálhatta felül, mivel csak e rendelkezéseket támadták a perorvoslatok. Szükségesnek tartja annak hangsúlyozását, hogy a fellebbviteli főügyészség átiratában írtakkal szemben egyetlen fellebbezés sem sérelmezte a vádlottak bűnössége megállapítására vonatkozó elsőfokú rendelkezést, így a Be. 590. § (10) bekezdés alkalmazásának sem volt helye.

[14] Az ügyészség által a Jszbt. 20. § (1) bekezdése alapján bejelentett fellebbezésre figyelemmel a felülbírálat tárgyát képezte továbbá az ítéletnek a Terhelt4 „fa” eljárás alá vont jogi személlyel szembeni büntetőeljárást megszüntető rendelkezése is.

[15] A fentiek értelmében az ítéltáblának vizsgálnia kellett a Be. 607. § (1) bekezdésben és a Be. 608. § (1) bekezdésben meghatározott feltétlen, az elsőfokú ítélet mérlegelés nélküli hatályon kívül helyezését indokló eljárási szabályok megtartását, továbbá, hogy az elsőfokú bíróság követett-e el olyan, a Be. 609. § (1) bekezdés szerinti, a másodfokú eljárásban nem orvosolható relatív eljárási szabálysértést, amely lényegesen befolyásolta az eljárás lefolytatását, a vádlottak bűnössége megállapítását, a terhükre rótt bűncselekmények minősítését vagy a büntetés kiszabását, intézkedés alkalmazását [Be. 590. § (5) bekezdés a) pont aa) és ab) alpont, Be. 590. § (5a) bekezdés]. A Be. 590. § (7) bekezdése értelmében ugyancsak hivatalból vizsgálta az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdéseket is.

[16] A Be. 590. § (5) bekezdés b), c) és d) pontjai alapján ilyen esetben a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezés csak akkor vizsgálandó, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni. Ettől függetlenül vizsgálni kell a

bűncselekmény minősítésére és a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezés helyességét is. A fentiekből következően nem képezheti ugyanakkor a felülbírálat tárgyát az elsőfokú ítélet megalapozottsága, a Be. 591. § (1) bekezdés szerint a másodfokú bíróság határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja.

[17] Az elsőfokú ítélet fenti keretek között történő felülbírálata eredményeként az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék nem követett el olyan abszolút, vagy relatív eljárási szabálysértést, amely ítéletének hatályon kívül helyezését tenné szükségessé. Ilyenre az eljárás résztvevői sem hivatkoztak. Az érdemi felülbírálatnak tehát nem volt akadálya.

[18] A II-III. rendű vádlott védőjének felvetésével összefüggésben szükséges annak rögzítése, hogy a Be. 14. § rendelkezései, de az egyezség esetén követendő Be. XCIX. Fejezetben írt szabályok sem zárják ki az egyezséget jóváhagyó bírót az egyezséggel nem érintett további vádlottakra nézve az eljárás lefolytatásából. Ezzel szemben a Be. 736. § (7) bekezdésben írtakból - hasonlóan a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadása esetére előírt 503. § (2) bekezdésben írtakhoz - éppen az tűnik ki, hogy csak az elkülönítés feltételeinek fennálltat kell vizsgálnia, az elkülönítést követően pedig az egyezséggel (bűnösség beismerésével és tárgyalásról történő lemondással) nem érintett vádlottra nézve az eljárást az általános szabályok szerint folytatja. Az eljárás gyorsítását szolgáló rendelkezés alkalmazása nem veti fel az eljáró bíró elfoglaltságát a többi terhelt tekintetében, rájuk nézve a bizonyítási eljárást az általános szabályok szerint le kell folytatnia, bűnösségük megállapítása esetén indokolásában számot adva a bizonyítékok értékeléséről is. Konkrét tények előadása nélkül az elfoglaltságra történő hivatkozás nem alapozhatja meg a kizárást.

[19] Itt kell kitérni arra - egyetértve a II-III. rendű vádlottak védőjének érvelésével - hogy a nyomozás során valóban sérült ez utóbbi vádlottak védelemhez való joga.

[20] A nyomozati iratok alapján megállapíthatóan Dr. ügyvéd1 ügyvéd az ügyben 2021. június 4-én kapott meghatalmazást Terhelt1 későbbi II. rendű terhelttől, mint az ügyben megalapozottan gyanúsítható személytől a védelem ellátására. Ennek során tényleges védői tevékenységet is ellátva a II. rendű vádlott vagyonát érintő lefoglalás tekintetében nyújtott be a nyomozó hatósághoz felülbírálati indítványt. A meghatalmazás megszűntére vonatkozó okirat az iratanyagban nem található.

I.r. I. rendű terhelt 2022. november 9. napján dr. ügyvéd2, 2022. november 11. napján dr. ügyvéd3 és 2022. november 15. napján dr. ügyvéd1 ügyvéd részére adott meghatalmazást a védelme ellátására, ez utóbbi okiratban Dr. ügyvéd1 került megnevezésre vezető védőként. I.r. I. rendű terhelt a 2022. november 9-i első alkalommal történő gyanúsított kihallgatásakor vallomást nem tett, a gyanúsítással szemben panasszal élt.

Dr. ügyvéd1 ügyvéd az I. rendű terhelttől kapott meghatalmazását a 2023. február 22-én kelt okiratban „visszavonta”.

Ezt követően 2023. március 2-án került sor az I. rendű terhelt és az ügyészség között egyezségi tárgyalás megtartására dr. ügyvéd3 védő jelenlétében, az erről készült jegyzőkönyv

tanúsága szerint az ügyészség az egyezségkötés feltételül szabta a teljeskörű beismerő vallomást és vagyoni hátrány megtérítését.

I.r. I. rendű terhelt a 2023. október 2-i folytatólagos gyanúsított kihallgatása alkalmával, dr. ügyvéd3 védő jelenlétében tényfeltáró beismerő, és egyben terhelő vallomást tett Terhelt1 II. rendű vádlottra, mint a vele kapcsolatban álló, fiktív számlákat biztosító személyre, egyben jelezte a korábbiaknak megfelelően egyezségkötési szándékát is.

Az egyezségkötésre 2023. október 19. napján került sor, melyben az I. rendű terhelt vállalta az okozott vagyoni hátrány két részletben 2023. december 31. napjáig történő megtérítését, mely az elsőfokú ítéletben rögzítettek szerint megtörtént.

Dr. ügyvéd1 ügyvéd az I. rendű terhelt védelmének ellátására kapott meghatalmazás megszűntét követő másnap, az egyezségi tárgyalást megelőző 9 nappal, 2023. február 23. napján kapott meghatalmazást a II-III-IV. rendű vádlottaktól a védelem ellátására. Ugyanezen a napon megtörtént mindhárom terhelt gyanúsított kihallgatása is a védő jelenlétében, melynek során egyikőjük sem kívánt vallomást tenni, a gyanúsítással szemben panasz nem terjesztett elő.

2023. december 5. napján a vádlottak folytatólagos gyanúsított kihallgatása is megtörtént a meghatalmazott védő jelenlétében, a gyanúsítás módosítását követően vallomást egyikőjük sem tett, panaszt nem terjesztett elő.

A vádlottak eljárás során tett későbbi vallomásai szerint ez utóbbi gyanúsított kihallgatást követően szereztek tudomást az I. rendű terhelt és az ügyészség egyezségkötéséről, mely miatt dr. ügyvéd1 ügyvéd részére adott meghatalmazásukat mind a hárman 2023. december 6. napján visszavonták.

[21] A fentiek alapján az állapítható meg, hogy a meghatalmazott védő az ügyben egyidejűleg látta el 2022. november 15. napjától 2023. február 22. napjáig I.r. I. rendű terhelt és Terhelt1 II. rendű vádlott védelmét. Ezzel egyidejűleg az I. rendű vádlott védelmét olyan védők (dr. ügyvéd2, dr. ügyvéd3) is ellátták, akiknek későbbi védői tevékenysége alatt az I. rendű terhelt egyezsége kötött az ügyészséggel, melynek feltételét teljesítve olyan tényfeltáró beismerő vallomást tett, mely egyben terhelő bizonyítékot eredményezett mindhárom másik vádlottra nézve.

Az egyezségi tárgyalás időpontja arra utal, hogy annak előkészítésében dr. ügyvéd1 korábbi vezető védő is részt vett. Ezen kívül az egyezségkötés olyan védők részvételével történt, akik az egyezségi tárgyalást megelőző napokban még együtt látták el az I. rendű terhelt védelmét dr. ügyvéd1 védővel.

[22] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla álláspontja szerint az I. és II. rendű vádlottak védelmének egyidejű ellátása a védő részéről a Be. 43. § (2) bekezdés szerinti érdekellentét megállapítását eredményezi, míg a II-III-IV. rendű vádlottak védelmének 2023. február 23. napjától történő ellátása a Be. 43. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző védői tevékenység.

[23] Nem csak a Be. 43. §-a, hanem az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ügyvédi tv.) 20. §-a és a 6/2018. (III. 26.) MÜK szabályzat (Etikai Szabályzat) is tiltja az ügyvéd számára ügyvédi tevékenység végzését olyan ügyfelek számára, akiknek az érdekei egymással ütköznek. Az Alkotmánybíróság a 428/B/1998. AB

határozatában is megállapította, hogy a büntető védelem ellátásának alapvető jellemzője „hogy az ügyvéd tevékenysége az ügyfelek bizalmára épül és az ügyvédi kar bármelyik tagjának a közbizalmat sértő magatartása - egyebek közt éppen az ügyvédi kar önállósága, függetlensége folytán - szélesebb körben, az egész hivatást, az ügyvédi hivatás tekintélyét, másrészt az állami szervektől különálló köztestület, a szakmai kamara többi tagját is közvetlenebb módon érinti.” Az Ügyvédi tv. 20. § (1) bekezdése szerint az ügyvéd nem vállalhatja ügyvédi tevékenység végzését olyan ügyfelek számára, akiknek az érdekei egymással ütköznek, továbbá akkor sem, ha az ügyfél érdekei az ügyvédnek az ügyön kívüli saját érdekeivel összeütköznek. E tilalom akkor is alkalmazandó, ha az érdekek jövőbeli összeütközése előrelátható. A 20. § (7) bekezdés a)-c) pontjai szerint, ha két vagy több ügyfél érdekei összeütközésbe kerülnek vagy kerülhetnek, az (1) bekezdésben foglalt tilalom akkor nem vonatkozik az ügyvédre, ha az ügyfeleknek az üggyel kapcsolatosan vannak azonos érdekeik; az ügyfelek az összeütközés tudatában beleegyezésüket adták ahhoz, hogy az ügyvéd a másik ügyfél javára is vállalhassa ügyvédi tevékenység végzését; az ügyvédi titoktartási kötelezettség megsértésének veszélye nem áll fenn. A d) pont szerint azonban valamennyi esetben feltétel, hogy az ügyvéd ésszerűen feltételezheti, hogy az érdekek összeütközése nem akadályozza meg abban, hogy mindegyik ügyfél érdekeit a lehető legjobban képviselje.

A 20. § (8) bekezdése szerint az ügyvéd az ügyfelek érdekei összeütközésének lehetőségét a megbízás elvállalása után is folyamatosan köteles vizsgálni. Ha ennek során azt állapítja meg, hogy az (1) bekezdés alapján az ügyvédi tevékenység nem lenne vállalható egyidejűleg két vagy több ügyfél vonatkozásában, vagy a (7) bekezdésben foglalt feltételek nem teljesülnek, mindegyik érintett ügyféllel köteles az összeférhetetlen ügyre a megbízást megszüntetni.

[24] Jelen ügyben az I. rendű és a III-IV. rendű terhelték védelmében való egyidejű eljárása hiányában a védő kizártsága a Be. 43. § (1) bekezdés c) pontjára alapítottan állapítható meg, mivel az általa korábban védett I. rendű terhelt érdeke az utóbb védett vádlottakkal ellentétes volt. Ez az I. rendű terhelt egyezségkötését előkészítő védői tevékenység mellett vitathatatlanul megállapítható, annak ellenére is, hogy az egyezségkötés időpontjáig nem tettek vallomást.

[25] A tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Az eljárás ugyanis egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266].

A büntetőeljáráásban a védő kiemelt alkotmányjogi jelentőségű szereppel bír, ezért az eljárás során a védelemhez való jog érvényesülésének garanciái és azok megsértésének jogkövetkezményei (az ügyben a kötelező védelem ellenére kizárt védő vett részt, amely abszolút eljárási szabálysértésnek minősül) nem csak a büntetőeljáráásban relevánsak, hanem közvetlen alkotmányjogi összefüggésben állnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével. A védelemhez való jog biztosítása az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdéséből következik, ezért a védő kizárásával kapcsolatos garanciális szabályok megsértése a védelemhez való jog érvényesülését korlátozza, így alaptörvény-ellenes.

[26] A kizárt védő eljárása esetén az eljárási cselekményt olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező (KúriaBfv. 43/2024/9).

A kötelező védelemmel érintett ügyben ugyanis a Be. 43. § (1)-(2) bekezdésében írt kizárási ok ellenére eljáró védőt jelen nem lévőnek kell tekinteni, mert a terhelt eljárási törvényben rögzített szabályoknak megfelelő védelme ilyen esetben nem biztosított. A kötelező védői jelenlét megsértésével felvett bizonyításfelvétel érvénytelen, így az ilyen bizonyításra épülő ügydöntő határozat sem érvényes [Bfv.III.1.228/2017/15., (BH 2018.138.)]. A védői érdekellentét megszüntetését követően megismételt, illetve ezt követően felvett bizonyítás azonban már törvényes (BH 2020.172.IV.). A kizárólag nyomozás során eljáró védő esetleges kizártsága pedig a jogerős ítéletet az előbbiekkal összhangban nem teszi érvénytelenné.

Szükséges annak rögzítése is, hogy a nyomozás során a kizárt védő jelenlétében nem történt olyan eljárási cselekmény, melynek eredménye bizonyítékként kerülhetett volna értékelésre az ügyben, hiszen a védő eljárása alatt az érintett vádlottak gyanúsított kihallgatásuk alkalmával nem tettek vallomást.

[27] Mivel a vádlottak és védőik az elsőfokú eljárásban is, majd a II-III. rendű vádlott védője a fellebbezésében is következetesen hivatkoztak a védelemhez való jog sérelmére, az ügyben nem volt mellőzhető a fentiek szerint az abban történő állásfoglalás a bíróság részéről.

[28] A vádlottak által az előkészítő ülésen tett ténybeli és egyben bűnösségre is kiterjedő beismerő nyilatkozatokra, majd azok tárgyaláson történő megismétlésére figyelemmel a törvényszék helyesen járt el, amikor a bizonyítás felvételét kizárólag a II. és III. rendű vádlottak által vitatott tények tekintetében folytatta le. Terhelt3 IV. rendű vádlott a beismerő nyilatkozat mellett gazdagodása mértékét és annak meglétét sem vitatta. A II. és III. rendű vádlottak védekezése is csak arra terjedt ki, hogy az elért gazdagodásuk összegét az adóhatóság részére történő teljes megtérítés érdekében I.r. I. rendű terheltnek a nyomozás során átadták. Ezért nem értettek egyet a vádhatóság vagyonelektörzés alkalmazására irányuló indítványával.

[29] Előkészítő ülésen csak akkor fejezhető be az ügy, ha a vádlott beismerte a bűnösségét valamennyi vád tárgyává tett bűncselekményben, és az eljárás befejezésének egyéb akadályai sincs. A Be. 506. § (2) bekezdés értelmében, ha a bíróság a vádlott bűnösségét beismerő nyilatkozatának elfogadását megtagadja, azt úgy kell tekinteni, hogy a vádlott a bűnösségét nem ismerte be. Ezért helytállóan döntött az elsőfokú bíróság a Be. 508. § a) pontja szerint az ügy tárgyalásra utalásáról. Ebben az esetben azonban, az eljárás gyorsítása érdekében, a Be. 508. § c) pontja szerinti szabály biztosít lehetőséget arra, hogy a beismeréssel érintett, az ügyész, a vádlott és a védő által valószínűnek elfogadott tények tekintetében a bíróság mellőzze a bizonyítást (valószínűnek elfogadás). Ilyenkor a tárgyaláson felvett bizonyítás a be nem ismert cselekményre szorítkozik. Az ítélet indokolásában ilyen esetben pedig csak pontosan, konkrétan meg kell jelölni a valószínűnek elfogadott és emiatt bizonyítás nélkül megállapított tényeket.

[30] Az elsőfokú bíróság a történeti tényállást a vádlottak teljeskörű és minden rendelkezésre álló bizonyíték által alátámasztott beismerésére tekintettel állapította meg, ügyfelderítési kötelezettségének a szükséges körben eleget tett, a bizonyítékokat számba vette. Figyelemmel arra, hogy a vádlottak bűnösségükre is kiterjedő - Terhelt3 IV. rendű

vádolt tényfeltáró -beismerő vallomást tettek, amit az okirati bizonyítékok és a szakértői bizonyítás anyaga is alátámasztottak, a törvényszék a tényállást tisztázottnak találta, és a bizonyítékok alapján helytállóan állapított meg a vádlottak bűnösségét megalapozó történeti tényállást. Bár nem hivatkozott rá, de ítéletének indokolása során törvényesen alkalmazta a Be. 562. § (2) bekezdését, melynek értelmében, ha a fellebbezés kizárólag a büntetésre, illetve az intézkedésre vonatkozó rendelkezés ellen irányul, az ügydöntő határozat indokolásának elegendő csak a vádra történő utalást, a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított adatokat, a tényállást, annak minősítését és a büntetéskiszabási körülményeket tartalmaznia.

[31] A II. és III. rendű vádlottak tekintetében a vagyoneklokbzás mellőzésére irányulóan bejelentett védelmi fellebbezésekre és a mindhárom vádlottat érintő szankciós fellebbezésekre figyelemmel a Be. 591. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltak szerint az ítéltábla határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította.

[32] A kizárólag a kiszabott büntetés végett bejelentett fellebbezésnél az elsőfokon megállapított tényállás rögzül, a tényálláshoz kötöttség ugyan teljes, azonban a közhitelesség és valóságghű megállapítások érdekében a szükséges helyesbítések, kiegészítések nem mellőzhetők.

[33] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletnek a vádirat és vádkiegészítés tartalmát rögzítő [1]-[2] bekezdését követően feltünteti, hogy az elsőfokú bíróság I.r. I. rendű vádlottat a Be. 733. § szerinti egyezség jóváhagyását követően a 2024. december 12. napján meghozott és jogerőre emelkedett 2.B.464/2024/2. számú ítéletével költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdés a) pontja] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt halmazati büntetésül 2 év, végrehajtásában 5 évi próbaidőre felfüggesztett börtön fokozatú szabadságvesztésre és 380 napi tétel, egynapi tétel összegeként 230.000 forintban megállapított, mindösszesen 87.400.000 pénzbüntetésre ítélte.

[34] Az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék által az ítéletnek a III-IV. rendű vádlottak előéleti adatait rögzítő része hiányos, illetve pontatlan, melynek kiegészítését a korlátozott felülbírálat sem zárja ki. Ezért az ítéltábla a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjára figyelemmel az elsőfokú ítéletet a törvényszék által beszerzett határozatküldmények, szabadulási értesítők és a vádlottak erkölcsi bizonyítványai alapján a következők szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

[35] Terhelt2 III. rendű vádlottat érintő kiegészítések:

Az elsőfokú ítélet [12] bekezdésében rögzített összbüntetési ítéletben megállapított szabadságvesztés utolsó napjának a feltételes szabadságra bocsátás eredményes leteltére figyelemmel 2015. augusztus 14. napja tekintendő. A [15] bekezdésben rögzített összbüntetési ítélet száma 6.Bk.871/2011/2., az összbüntetési ítéletben megállapításra került, hogy a terhelt különös visszaeső. A III. rendű vádlott további jogerős elítéléseként rögzíti,

hogy a Nyíregyházi Járásbíróság a 2023. március 1. napján meghozott és 2023. március 29. napján jogerőre emelkedett 18.Bpk.176/2023/2. számú büntetővégzésével a 2022. szeptember 2. napján ittas állapotban elkövetett járművezetés vétsége miatt 200.000 forint pénzbüntetésre és 8 hónap „B” kategóriára korlátozott közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

[36] Terhelt3 IV. rendű vádlottat érintő kiegészítések:

A [19] bekezdésben rögzített ítéletben az elítélésére *társtettesként* elkövetett lopás büntetnének kísérlete miatt került sor, az ítéletben megszüntetésre került a Debreceni Városi Bíróság 12.Fk.2794/2004/132. számú ítéletével társtettesként elkövetett garázdaság büntetése és társtettesként elkövetett súlyos testi sértés büntetnének kísérlete miatt vele szemben alkalmazott 1 év 2 hónap tartamú próbára bocsátás, mely utóbbi bűncselekmények elkövetési ideje 2003. április 26. napja. A [21] bekezdésében rögzített összbüntetési ítéletben megállapított szabadságvesztés utolsó napjának a feltételes szabadságra bocsátás eredményes leteltére figyelemmel 2012. március 7. napja tekintendő. A IV. rendű vádlott további jogerős elítéléseként rögzíti, hogy a Hajdúszoboszlói Járásbíróság a 2018. január 11. napján kelt 6.B.105/2017/7. számú, a Debreceni Törvényszék 18.Bf.79/2018/8. számú határozata folytán 2018. május 29. napján jogerőre emelkedett ítéletével a 2017. augusztus 20. napján elkövetett becsületsértés vétsége miatt 180 óra közérdekű munka büntetésre ítélte.

[37] A másodfokú nyilvános ülésen előadottak alapján az ítéltábla a vádlottak személyi körülményeit érintően az elsőfokú ítéletben írtakat az alábbiak szerint egészíti ki.

Terhelt1 II. rendű vádlott a fia ügyvezetése alatt álló Wiendell Plus Kft. alkalmazásában áll, jelenlegi jövedelme havi 226.000 forint, a tulajdonában volt ingatlanok közül kettőt már értékesített 2026. évben. Terhelt2 III. rendű vádlott a Terra Nostra Verda Kft. tulajdonosa, havi jövedelme 4-500.000 forint.

[38] A felülbírálat során irányadó tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és az általuk elkövetett bűncselekmények jogi minősítése is megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek. A vádlottak felmentésének, vagy a velük szemben indult büntetőeljárás megszüntetésének nincs helye [Be. 590. § (5) bekezdés b) pont].

[39] A minősítés kapcsán megjelölt jogszabályi rendelkezéseket Terhelt3 IV. rendű vádlott költségvetést károsító bűncselekményének minősítő körülményei kapcsán az ítéltábla kiegészíti a Btk. 459. § (1) bekezdés 2. és 28. pontjaival, melyek értelmében bünszövetség létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bünszervezet; illetve üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

Szükséges arra is utalni, hogy a fenti értelmező rendelkezések alapján a bünszövetségben és üzletszerűen elkövetés mindhárom vádlott tekintetében megállapítható, azonban azok csupán a IV. rendű vádlott különösen nagy vagyoni hátrányt okozó cselekményét minősítik súlyosabban, a II-III. rendű vádlottak különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó

bűncselekményének büntetési tételét már tovább nem emelik. A közbizalom elleni bűncselekmény folytatódó elkövetésével összefüggésben pedig indokolt a Btk. 6. § (2) bekezdés felhívása.

[40] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság Terhelt1 II. rendű vádlott különös visszaesői minőségét, elkerülte azonban a figyelmét, hogy Terhelt2 III. rendű vádlott nem csupán visszaesőnek, hanem többszörös és a hamis magánokirat felhasználása tekintetében egyben különös visszaesőnek is minősül [Btk. 459. § (1) bekezdés a) és b) pont].

[41] Terhelt2 III. rendű vádlottat az elsőfokú ítélet [15] bekezdésében rögzített összbüntetési ítélet egyik alapítéletében (Nyíregyházi Városi Bíróság 24.B. 2344/2008. számú ügye) a bíróság különös visszaesőként ítélte 3 rendbeli magánokirat-hamisítás vétsége miatt végrehajtandó szabadságvesztésre. A büntetés összbüntetésbe foglalást követő végrehajtása utolsó napjának 2017. október 23. napja tekintendő, mely időponttól az újabb bűncselekmények elkövetése megkezdéséig három év nem telt el. Így ezen alapítélet és az azzal kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtási adatai megalapozzák mind a különös, mind a többszörös visszaesői minőségét. Ezen kívül ugyanezen összbüntetési ítélet másik alapítéletében (Nyíregyházi Városi Bíróság 24.B. 2200/2007. számú ügye) többek között ugyancsak magánokirat-hamisítás vétsége miatt került sor az elítélésére, mely adatok a büntetés végrehajtási adataival együtt önmagukban is különös visszaesői minőségének megállapítását indokolják.

[42] Mindezekre figyelemmel a II. rendű vádlotthoz hasonlóan Terhelt2 III. rendű vádlott esetében is az újabb bűncselekmények büntetési tételének felső határa a felével emelkedik [Btk. 89. § (1) bekezdés]. Ez azt jelenti, hogy a költségvetési csalás büntetési tételének felső határa 10 év helyett 15 év, míg a hamis magánokirat felhasználása vétsége büntetési tételének felső határa 1 év helyett 1 év 6 hónap.

[43] A halmazati büntetéskiszabás Btk. 81. § (1)-(3) bekezdésben írt szabályai értelmében ekként a III. rendű vádlott esetében is a kiszabható halmazati szabadságvesztés 5 évtől 16 év 6 hónapig terjed, melynek a Btk. 80. § (2) bekezdés szerinti irányadó középértéke 10 év 9 hónap.

A fentiek irányadók Terhelt1 II. rendű vádlott tekintetében is, ezért az ítéltábla helyesbíti az elsőfokú ítélet [95] bekezdésében megjelölt 10 év 6 hónap középértéket 10 év 9 hónapra.

[44] Az elsőfokú bíróság által a büntetés kiszabása során figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények körében az alábbi helyesbítések és kiegészítések indokoltak.

[45] Mindhárom vádlott esetében mellőzi az ítéltábla a bűncselekmény elkövetésétől az elbírálásig bekövetkező időmúlás enyhítőként értékelését. Az I. rendű terhelt ugyanis a

vádolt-társai segítségével elkövetett cselekményével érintett utolsó személyi jövedelemadó bevallását 2023. május 22. napján nyújtotta be az adóhatósághoz, mely egyben a törvényi egységként értékelendő költségvetési csalás büntettének és a folytatólagosság egységébe tartozó hamis magánokirat felhasználása vétségének utolsó részcselekménye. Az ettől az időponttól számított időmúlás a költségvetést károsító bűncselekmény tárgyi súlyához képest korántsem tekinthető kirívónak, meg sem közelíti annak elévülési idejét.

[46] Nem osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészség azon álláspontját, hogy a vagyoni hátrány megtérülése nem vehető figyelembe enyhítő körülményként, mert a megtérítésben a vádlottak nem vettek részt. A kár (vagyoni hátrány) megtérülése ugyanis a bűncselekmény elkövetésében részt vett valamennyi vádlott esetében enyhítőként értékelendő, a megtérítésben részt nem vett elkövetők esetében azonban annak kisebb a nyomatéka (56 BK vélemény III/9.). Nyilvánvaló az is, hogy a mintegy hat év alatt elkövetett bűncselekménnyel okozott vagyoni hátrány megtérítésére az I. rendű terheltnek volt reális lehetősége, éppen abból a vagyontömegből, amihez a vádlott-társai segítségével elkövetett bűncselekmény elkövetése révén jutott.

[47] Terhelt1 II. rendű vádlott esetében mellőzendő az a megállapítás, hogy a különös visszaesői minősége növeli büntetett előélete nyomatékát. Ehelyett az ítéltábla azt a megállapítást teszi, hogy súlyosító körülményként kell figyelembe venni, hogy a különös visszaesői minőségét megalapozó elítélésén túl is volt már korábban büntetve (56 BK vélemény II/2.). A helyesbítés indoka az, hogy a törvényszék megfogalmazása szerint a II. rendű vádlott különös visszaesői minősége a kétszeres értékelés tilalma alá esik. E minőség ugyanis a Btk. 89. § (1) bekezdése értelmében már maga után vonta a büntetési tétel felső határának felével emelkedését.

[48] Terhelt2 III. rendű vádlott tekintetében pedig súlyosítóként azt kell értékelni, hogy nem csupán többszörös, hanem egyben különös visszaeső is, és ezen visszaesői minőségeit megalapozó elítéléseken kívül is többször volt már büntetve, továbbá különös visszaesői minőségét két korábbi elítélésének adatai is megalapozzák.

[49] Helyesen állapította meg a törvényszék, hogy a költségvetést károsító bűncselekmény bünszervezetben és üzletszerűen elkövetése csak a II-III. rendű vádlottak esetében vehető figyelembe súlyosítóként, azonban Terhelt3 IV. rendű vádlott esetében nem maradhat el annak ekként értékelése, hogy a bűncselekmény kétszeresen is minősül (56. BK vélemény III/4.).

Nem mellőzhető továbbá mindhárom vádlott tekintetében annak súlyosítóként figyelembevétele sem, hogy a bűncselekményeket igen hosszú időn keresztül – a II. és IV. rendű vádlottak több, mint hat éven, a III. rendű vádlott több, mint öt éven át – valósították meg.

[50] A büntetést a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához és az elkövető társadalomra

veszélyességéhez is. Továbbá a büntetés kiszabása során az ítéletnek közvetítenie kell azt az üzenetet is, hogy az a bűnelkövető, aki megbánó magatartását a beismerő vallomáson túl feltáró jellegű vallomással is kifejezésre juttatja - mely vallomás elősegíti a büntetőeljárás gyorsabb lezárását - érdemes arra, hogy a bíróság ezen együttműködési törekvését a kiszabott büntetésben is értékelje. Jelen ügyben a vádlottak nem pusztán beismerték a cselekmények elkövetését, hanem bűnösséget beismerő nyilatkozatot is tettek, melynek elfogadására csak a megtérítéssel kapcsolatos vallomásuk miatt nem kerülhetett sor az előkészítő ülésen. Ténybeli, és egyben bűnösségükre is kiterjedő beismerő vallomásuknak a büntetés kiszabásánál jelentős enyhítő hatása van, különösen az elkövetett cselekmény tárgyi súlyát is szem előtt tartva. Nagyobb a nyomatéka Terhelt3 IV. rendű vádlott beismerésének, hiszen e vádlott - társaitól eltérően - már a nyomozás során tényfeltáró beismerő vallomást tett.

[51] A Btk. 80. § (2) bekezdése értelmében a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele. A Btk. 80. § (2) bekezdése azonban nem érinti a Btk. 80. § (1) bekezdésének a rendelkezését, vagyis a bíróságnak a büntetés törvényben írt keretein belül, az egyéniesítés követelményét alapul véve kell kiszabni a tettarányos büntetést, a középértéktől eltérő büntetés kiszabását azonban csak akkor kell megindokolni, amennyiben az eltérés jelentős (BH2001. 354.). A Btk. 80. § (2) bekezdése a büntetőjogi szankciórendszer egyetlen elemére, a szabadságvesztésre – ezen belül is kizárólag a határozott ideig tartó szabadságvesztésre vonatkozik, az adott büntetési nem konkrét mértékének megállapításához ír elő a jogalkalmazó számára kötelező jelleggel egy figyelembe veendő szempontot. Ebből már önmagában is az következik, hogy a hivatkozott rendelkezés nem érinti az általános büntetés-kiszabási elveket, és nem zárja ki azt, hogy a bíróság az irányadó egyedi ügyben felderített különös körülményeket a törvénynek és a bírói gyakorlatnak megfelelően, belátása szerint értékelje, mérlegelje (13/2002.(II. 20.) AB határozat III. 1. 3.).

[52] A bűnösséget beismerő nyilatkozatokra, a vádlottak bűnsegédi minőségére és a teljes ténszerű kármegtérülésre figyelemmel, az egyéniesítés, valamint a belső arányosság követelményét szintén szem előtt tartva, az ítéltábla Terhelt1 II. rendű és Terhelt3 IV. rendű vádlottak esetében nem tartotta indokoltnak a büntetés súlyosítását. Terhelt2 III. rendű vádlott szabadságvesztés büntetését azonban a többszörös, és egyben különös visszaesői minősége okán 3 év 6 hónapra súlyosította. Nem volt figyelmen kívül hagyható a büntetés kiszabása során az sem, hogy a büntetőeljárás nyomozati szakában a vádlottakat érintően megállapítható a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog sérelme, utalva a védelemhez való jogaik sérelmére.

[53] Mindhárom vádlott esetében a szabadságvesztés a Btk. 82. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pontja alapján enyhítő szakasz alkalmazásával került kiszabásra, mely jogszabályhely feltüntetésével indokolt kiegészíteni az elsőfokú ítélet jogi indokolását. Terhelt1 II. rendű és Terhelt3 IV. rendű vádlottak esetében a büntetési tartam alsó határa alatti büntetések további enyhítése nem indokolt, az nem tükrözné megfelelően az elkövetett bűncselekmények tárgyi súlyát. A II-III. rendű vádlottaknál a szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre történő felfüggesztésének feltételei a büntetés 2 évet meghaladó mértékére figyelemmel nem álltak fenn, ezenkívül a III. rendű vádlott esetében a felfüggesztés lehetőségét a többszörös visszaeső minősége is kizárja [Btk. 86. § (1) bekezdés a) pont].

Terhelt3 IV. rendű vádlott esetében azonban nem kifogásolható a törvényszék ezen döntése, figyelemmel a bűncselekmények elkövetésében játszott kevésbé hangsúlyos szerepére is. Törvényesen alkalmazott a törvényszék közügyektől eltiltás mellékbüntetését a II-III. rendű vádlottakkal szemben kiszabott végrehajtandó szabadságvesztések mellett, melynek mértéke a III. rendű esetében igényelt változtatást 3 évről 5 évre a többszörös, egyben különös visszaesői minősége miatt.

[54] Szükséges annak rögzítése, hogy a védelmi érveléssel szemben egyik vádlott tekintetében sem lehet helye a Btk. 396. § (8) bekezdés alkalmazásának, mely a korlátlan enyhítés lehetőségét egyrészt csak azon elkövető tekintetében teszi lehetővé, aki a költségvetési csalással okozott vagyoni hátrányt - tehát annak teljes összegét - a vádemelés előtt megtéríti, másrészt a rendelkezés nem alkalmazható a bűncselekményt bünszervezetben vagy különös visszaesőként elkövetők esetén. Ezért egyik vádlott esetében sem alkalmazható a fenti szabály.

A II. rendű vádlottal, mint különös, a III. rendű vádlottal, mint többszörös és egyben különös visszaesővel szemben a Btk. 89. § (2) bekezdés értelmében a Btk. 82. § (1) bekezdés szerinti enyhítő rendelkezések csak különös méltánylást érdemlő esetben alkalmazhatók, azonban a korlátlan enyhítés lehetősége törvényileg kizárt.

[55] A törvényszék a költségvetést károsító bűncselekményt haszonszerzési célzattal elkövető, megfelelő jövedelemmel és vagyonnal rendelkező vádlottakat a Btk. 50. § (2) bekezdése alapján - figyelemmel a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdéseire is - törvényesen ítélte pénzbüntetésre is. Annak napi tétele száma igazodik a bűncselekmények tárgyi súlyához, egy napi tételének összege a vádlottak vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz, így a büntetés mellőzése vagy akár a napi tétele szám, akár az egy napi tételösszeg mérséklése, de felemelése sem indokolt.

[56] Az alkalmazott jogkövetkezményekhez tartozik az előzetes mentesítés kérdése is, amelyet az a 8/2015. (IV. 17.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelményre tekintettel a IV. rendű vádlott tekintetében a törvényszék hivatalból vizsgált. A Btk. 102. § (1) bekezdése szerint a bíróság az elítéltet előzetes mentesítésben részesítheti, ha a szabadságvesztés végrehajtását felfüggeszti, és az elítélt a mentesítésre érdemes. Az érdemesség szempontjából a bűncselekmény jellegén, a büntetés mértékén túlmenően alapvetően a terhelt személyének jövőbeni társadalomra veszélyessége mérlegelendő. Nem a terhelt büntetőjogi felelősségéről való döntésről van szó, hanem arról, hogy a bűncselekménye ellenében és kiszabott büntetése mellett, a társadalom védelme igényli-e a személyére háruló, a büntetett előéletéhez fűződő hátrányos következményeket is (BH2018. 135). A IV. rendű vádlott szervezetten (bünszövetségben), valamint hosszabb időn át, üzletszerűen követte el a bűncselekményeket, mely körülményekre figyelemmel az ítéltábla szerint sem indokolt előzetes mentesítésben részesítése.

[57] Terhelt2 III. rendű vádlott többszörös visszaesői minősége mellett a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát a Btk. 37. § (3) bekezdés b) pont ba) alpontra figyelemmel fegyházban kellene meghatározni, melyre tekintettel a Btk. 38. § (4) bekezdés a) pontja alapján kizárt

lenne a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből. A Btk. 38. § (4) bekezdés a) pontja ugyanis kötelezően előírja, hogy a többszörös visszaesővel szemben kiszabott szabadságvesztést fegyházban kell végrehajtani; a 37. § (3) bekezdés b) pont ba) alpont értelmében pedig nem bocsátható feltételes szabadságra a többszörös visszaeső, ha a szabadságvesztést fegyház fokozatban kell végrehajtani.

Bűnsegédi elkövetői minősége, bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomása és a tényszerű kármegtérülés mellett azonban az ítéltábla lehetőséget látott a Btk. 35. § (2) bekezdés szerinti méltányossági szabály alkalmazására, melyre figyelemmel nem változtatta meg a börtön végrehajtási fokozatot fegyházra. Így azonban már nem kizárt a feltételes szabadságra bocsátása sem. A többszörös visszaeső is visszaeső, ezért nem igényelt változtatást, hogy a Btk. 38. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a szabadságvesztés büntetése háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.

[58] A gazdasági társaság ügyvezetői tisztségének felhasználásával elkövetett bűncselekményekre tekintettel helytállóan szabott ki a törvényszék mindhárom vádlottal szemben foglalkozástól eltiltás büntetést is, miután a gazdasági társaság vezető tisztségviselői (ügyvezetői) pozíciója foglalkozásnak minősül (Btk. 54. § a) pont). Annak a II. rendű vádlott esetében 4 évben, a IV. rendű vádlott esetében 2 évben megállapított tartama elégséges a büntetési célok eléréséhez. A büntetés mértékét azonban az ítéltábla a III. rendű vádlott esetében 5 évre felemelte, figyelemmel igen terhelt előéletére és az elkövetési idő hosszára.

[59] Az ítéltábla összességében, a feltárt bűnösségi körülményre figyelemmel úgy értékelte, hogy a kiszabott büntetések a II. és IV. rendű vádlottak tekintetében megfelelőek, a belső arányosságot is megtartóak, lényeges súlyosításra egyik vádlott esetében sincs ok. A Be. 605. § (2) bekezdés szerint a tényállás kiegészítésének, illetve helyesbítésének hiányában a törvényi büntetési tételkeretek között kiszabott büntetés kisebb megváltoztatásának nincs helye. A III. rendű vádlott tekintetében a lényeges súlyosítást a már hivatkozottak szerint a többszörös, egyben különös visszaesői minősége indokolta.

[60] Törvényesen rendelkezett az elsőfokú bíróság az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező járulékos kérdésekről, így a szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozatáról, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéről és a bűnjelekről is.

[61] A vagyoneklobzás ténybeli alapját az elsőfokú bíróságnak az ítélete tényállásában, az [58] bekezdésben rögzített, a védelem által sem vitatott ténymegállapítása adja. E szerint a bűncselekmény elkövetése révén a II. rendű vádlott legalább 65.906.364, a III. rendű vádlott 51.005.664, a IV. rendű vádlott 2.698.185 forinttal gazdagodott. A tényállás egyéb részei alapján a vagyoneklobzás feltétele - olyan bűncselekmény, amelynek elkövetésével összefüggésben a vagyon származik - szintén megállapítható.

[62] Az elsőfokú bíróság a II-III. rendű vádlottak vagyongyarapodása I. rendű terheltnek történő esetleges visszafizetése tekintetében lefolytatta a szükséges bizonyítást. A beszerzett

bizonyítékok helytálló értékelése eredményeként vetette el a vádlottak e körben előadott védekezését. A két vádlott következetesen állította az elkövetés fejében kapott 65.906.364 és 51.005.664 forint „jutalék” összegek I. rendű terhelt részére átadását az adóhatóságnak visszafizetés érdekében. Állításukat azonban I.r. I. rendű terhelt a tanúként tett vallomásában nem igazolta. A II. rendű vádlott által becsatolt okirati bizonyítékok és lányának tanúként tett vallomása, valamint a bankszámlakivonatok is csupán annak bizonyítására alkalmasak, hogy a hivatkozott összeg 2021. évben még rendelkezésére állt. Ebből a tényből azonban nem következik, hogy az két évvel később átadásra került az I. rendű terhelt részére. Egyébiránt megállapítható, hogy ez utóbbi terhelt nyomozati anyag alapján megállapítható vagyoni helyzete enélkül is lehetővé tette a teljes visszafizetést. E körben helyesen utalt a törvényszék a vagyongfelderítés során beszerzett okiratokra, de arra is, hogy a vagyoni hátrányt saját számlájáról történő megfizetéssel térítette meg, annak fedezete nyomon követhető bankszámlái forgalma alapján is.

[63] Mivel az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése körében mindenben logikus megállapításokat tett, indokolási kötelezettségét a szükséges terjedelemben teljesítve, abban hiányosság, iratellenesség, helytelen ténybeli következtetés nem érhető tetten, a védelmi fellebbezések kizárólag a törvényszék helytálló mérlegelő tevékenységét támadóként értékelhetők, melyek nem vezethettek eredményre.

[64] A Be. 561. § (3) bekezdés d) pontja alapján az ügydöntő határozat indokolása azoknak a bizonyítékoknak a megjelölését tartalmazza, amelyekre a bíróság a döntését alapozta, valamint annak rövid indokolását, hogy a bíróság a tényállás megállapításánál milyen bizonyítékokat és miért vagy miért nem fogadott el. Ezen elvárásnak az elsőfokú ítélet indokolása mindenben megfelelt, ezért a másodfokú eljárásban nem volt arra lehetőség, hogy az elsőfokú bizonyítást lefolytató bíróság kellőképpen megindokolt meggyőződésével szemben az ítéltábla más bizonyítékokra alapítottan eltérő történések lehetőségét vizsgálja. A védelmi jogorvoslat kizárólag a feltárt és értékelt bizonyítékok elsőfokú bíróságtól eltérő értékelésével, tehát a bizonyítékok tiltott felülmérlegelésével vezethetnének eredményre.

[65] A másodfokú eljárásban becsatolt okirati bizonyítékoknak a bizonyítás részévé tételét tehát az ítéltábla nem találta indokoltnak, megjegyezve, hogy a tanú16 nevében kelt okirat tartalmában mindenben megegyezik az elsőfokú eljárás során benyújtott okirattal, csupán dátuma eltérő.

[66] Az ítéltábla a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel a vagyoneklobzás intézkedéssel összefüggésben a következőket tartotta szükségesnek kiemelni.

[67] A Btk. 74. § (1) bekezdés a) pont értelmében vagyoneklobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett.

A vagyonekobbzás csak a ténylegesen bekövetkezett vagyongyarapodás kapcsán és minden elkövető esetében külön-külön alkalmazandó intézkedés. Amennyiben tehát a bűncselekményt többen követték el, minden egyes elkövetőnél külön vizsgálándó, hogy a vagyonekobbzás feltételei fennállnak-e.

[68] A Kúria 69. BK véleményének I. pontja szerint a vagyonekobbzás célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása. A 95. BK vélemény III. pontja a költségvetési csalás elkövetőjével szemben ad további iránymutatást. E szerint a költségvetési csalás elkövetőivel szemben akkor, ha a bűncselekmény a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel függ össze, a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonekobbzást kell elrendelni. Ugyanez irányadó akkor, ha az elkövető a költségvetésbe történő befizetési kötelezettséggel kapcsolatos kedvezményt veszi jogosulatlanul igénybe, azzal, hogy ilyenkor a vagyonekobbzás mértékénél a jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény az irányadó. Erről van szó akkor is, ha az általa fizetendő adó összegét levonásba helyezés útján csökkenti. A költségvetési csalás elkövetése révén az elkövető vagy más személy, illetve valamely gazdasági társaság a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyont szerez akkor is, ha a vagyona ténylegesen nem gyarapodik, és akkor is, ha a fizetési kötelezettség elkerülésére tekintettel az nem csökken. Ilyenkor a költségvetési bevétel csökkenésével azonos mértékű vagyonekobbzást kell elrendelni. A kötelezés alapja, hogy az elkövető a bűncselekmény elkövetése során, abból közvetlenül bűnös úton szerzett vagyonhoz jutott.

[69] Amennyiben az eljárni jogosult hatóság az elkövetőt, vagy azt a gazdálkodó szervezetet, amelyik gazdagodott, már kötelezte a gazdagodás visszafizetésére, nincs helye vagyonekobbzásnak. Ha a kötelezés nem éri el a bíróság által megállapított bevételkiesés, jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény mértékét, a vagyonekobbzást – egyéb feltételek fennállása esetén – a fennmaradó részre kell alkalmazni. Értelemszerűen ugyanez a helyzet akkor is, ha az elkövető önkéntes teljesítés útján megtéríti az okozott bevételkiesés, jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény mértékét.

[70] Költségvetési csalással okozott vagyoni hátrány visszafizetésére kötelező hatóság (adóhatóság) csak a tettest, azaz a bevallásra kötelezett személyt, gazdasági társaság esetén annak képviselőjét kötelezheti a visszafizetésre, hiszen ezzel a személlyel áll adójogviszonyban. A tettest az elkövetés során segítő bűnsegédekkel szemben határozatot nem hozhat, hiszen egyrészt ez utóbbi személyekkel nem áll (ugyanazon) adójogviszonyban, másrészt a bevallás nem teljesítése, vagy a fizetendő adó jogosulatlanul történő csökkentése eredményeként bekövetkező vagyongyarapodás sem közvetlenül ez utóbbi személyeknél jelentkezik.

[71] A vagyonekobbzás alkalmazása esetén körültekintéssel kell vizsgálni nemcsak annak jogalapját – bűnös vagyonszerzés –, hanem annak tényleges realizálását is, azt, hogy azzal ki gazdagodott. A megalapozott döntéshez a bizonyításnak erre is ki kell terjednie és annak eredményét a tényállásban rögzíteni kell, ténymegállapítást téve mind a bűnös vagyonnal gyarapodó személyekre (gazdálkodó szervezetekre), mind a vagyongyarapodásösszagszerűségére. Vagyonekobbzást nem csupán a tettesekkel (közvetett tettessel) és

társtettesekkel, hanem a részesekkel - felbujtó és a bűnsegéd - szemben is alkalmazni kell, azaz az általuk a bűncselekmény elkövetésével összefüggésben szerzett vagyona is irányadó a jogszabályi rendelkezés.

[72] A Be. 74. § (5) bekezdés a) és b) pontja értelmében nem rendelhető el vagyonek kobzása arra a vagyona, amely a büntetőeljárás során érvényesített polgári jogi igény fedezetéül szolgál, illetve arra a vagyona, amelyet jóhiszeműen, ellenérték fejében szereztek. Az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló 2021. évi CXXXIV. tv. 92. § -ával megállapított, 2022. március 1. napjától hatályos Be. 74. § (5) bekezdés c) pontban megfogalmazott új kizáró ok szerint nem rendelhető el a vagyonek kobzása az (1) bekezdés a) és d) pontja vagy a (2) bekezdés szerinti vagyona, ha azzal kapcsolatban a büntetőeljárás tárgyát képező bűncselekménnyel azonos tényállás miatt közigazgatási hatóság, állami adó- és vámhatóság végleges határozatában vagy közigazgatási perben a bíróság jogerős határozatában fizetési kötelezettséget állapított meg, a fizetési kötelezettség erejéig.

[73] Ez utóbbi rendelkezés a vagyonek kobzása körében a kétszeres elvonás tilalmának érvényesítését szolgálja az egymással párhuzamosan folyó hatósági eljárások vonatkozásában az ugyanazon személy, ugyanazon cselekmény elkövetéséből eredő vagyonának elvonása tekintetében. A fizetési kötelezettség erejéig így nem terjed ki a vagyonek kobzása arra a vagyona, amellyel kapcsolatban azonos tényállás alapján a párhuzamos eljárások során fizetési kötelezettséget állapítottak meg, mely kizáró ok alkalmazásának feltétele az egymással párhuzamosan folyó eljárások szoros ténybeli összefüggése, ami a fizetési kötelezettség fontosabb elemeinek azonosságát jelenti.

[74] A Btk. módosítása e körben alapvetően a 95. BK vélemény III. pontjában már megfogalmazottak mentén tartalmaz új szabályokat a kétszeres elvonás tilalmának érvényesítése érdekében, az ott kimunkált alapelvek normaszövegbe iktatása révén. Ez azonban nem jelenti a párhuzamosan folytatott eljárásokban megállapított történeti tényállások teljes azonosságát, hanem csak az adófizetési kötelezettség legfontosabb elemeinek, így például adóra elkövetett költségvetési csalás esetén az adónem és az adófizetési időszak azonosságát.

[75] Kiemelendő továbbá, hogy a módosítás az eddigi gyakorlatnak megfelelően a kétszeres elvonás tilalmát csak az ugyanazon személy, ugyanazon cselekménye elkövetéséből eredő vagyonának elvonása tekintetében mondja ki. Ezért annak továbbra sincs akadálya, hogy ha például az adóhatóság az adófizetés elmulasztásban megnyilvánuló, a bűncselekményből származó vagyon megfizetésére a jogi személyt már kötelezte, azonban a büntetőbíróság megállapítja, hogy a bűncselekmény elkövetése révén annak terheltje is kimutatható vagyoni előnyre tett szert, erre nézve a bíróság - az adóhatósági megállapítástól függetlenül - a büntetőeljárásban vagyonek kobzást rendeljen el.

[76] Ha a részes a bűncselekmény elkövetése kapcsán nem tett szert vagyona, vele szemben nincs helye vagyoneklobzásnak, ilyenkor kizárólag a tettessel (társtettes, közvetett tettes) szemben kell az intézkedést alkalmazni, és pedig a teljes megszerzett vagyona. Amennyiben viszont a részes is részesedett a tettes által megszerzett vagyomból, az intézkedést a részesedésük mértékéig vele szemben kell elrendelni. Ez utóbbi esetben figyelemmel kell lenni a kétszeres elvonás tilalmára, azaz a tettessel szemben csak a megszerzett vagyon további, előbbi meghaladó részére kell alkalmazni a vagyoneklobzást.

[77] Más a helyzet azonban akkor, amikor a tettes, mint jelen esetben is, fizet a bűnségeid segítségnyújtásáért, tehát ez utóbbiak nem közvetlenül tesznek szert a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona.

A II-III-IV. rendű vádlottak bűncselekménnyel összefüggésben szerzett vagyona tehát elkülönül attól a vagyontömegetől, amelyhez az adóhatóság megtévesztése útján az I. rendű terhelt tettesként közvetlenül jutott hozzá. A bűnségeid „jutaléka” tehát nem része az okozott vagyoni hátránynak, így közömbös, hogy az így megszerzett összeget mire fordították, az miért nincs már meg a bűnségeid megállapító ítélet meghozatalakor. Tehát a velük szembeni vagyoneklobzás alkalmazásának nem akadály a tettes általi teljes vagyoni hátrány megtérítése sem. Az intézkedés alól a bűnségéd csak akkor mentesülhet, ha saját nevében, igazolható módon, a tettes helyett visszafizetést teljesít, hiszen a kétszeres elvonás tilalma személyhez fűződő kötöttséget jelent. Másképpen fogalmazva, a bűnségédnél nem maradhat a bűnség útján szerzett vagyon arra hivatkozással, hogy a tettes már megtérítette az okozott vagyoni hátrányt az adóhatóságnak történő visszafizetés útján.

[78] Jelen ügyben azonban az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a bűnségeid a tettetől a „jutalékhoz” már azt megelőzően hozzájutottak, hogy a tettesnél, azaz az I. rendű terhelt cégénél, illetve az I. rendű terhelt személyénél realizálódott volna az áfa és a személyi jövedelemadó adónemekben okozott adóhiányok összege. De nem fogadható el a II. rendű vádlott azon hivatkozása sem, hogy a 2021. évben meglevő gazdagodásának összege megegyezik az ezt követően még csaknem két éven keresztül elkövetett bűncselekményekből származó gazdagodásával. A fentiekre figyelemmel, amennyiben kétséget kizáró módon bizonyítást nyert volna, hogy a II-III. rendű vádlottak az I. rendű terheltet segítették a megtérítésben, az nem a vagyoneklobzás mellőzését, hanem a megtérítésben történő közreműködésüknek a büntetés kiszabása során nyomatékos enyhítő körülményként értékelését vonhatta volna maga után.

[79] A vagyoneklobzást kötelezően előíró törvényi rendelkezés mind az elkövetéskor mind az elbíráláskor létezett, azt kizáró rendelkezés [Btk. 74. § (5) bekezdés a)-c) pontok] pedig jelen ügyben nem merült fel. Mindezekre tekintettel a vagyoneklobzás mellőzésére egyik vádlott esetében sem látott lehetőséget az ítéltábla.

[80] A Be. 331. § (1) bekezdés c) pontja szerint a zár alá vételt fel kell oldani, ha az eljárást vagyoneklobzás alkalmazása nélkül fejezték be. Erre tekintettel helytállóan döntött a törvényszék a Terheltl II. rendű vádlott bankszámlájára elrendelt zár alá vétel fenntartásáról. A Be. 327. § (6) bekezdése értelmében - amennyiben a zár alá vételre a Btk. 75. § (1)

bekezdésében meghatározottak szerint pénzben kifejezett vagyonekbebiztosítás érdekében kerül sor - a határozat rendelkező részében ennek tényét, valamint a zár alá vétellel biztosított összeget is fel kell tüntetni. Ekként az ítéltábla megállapította, hogy a zár alá vétel a II. rendű vádlottal szemben alkalmazott vagyonekbebiztosítás kielégítését szolgálja.

A Terhelt2 III. rendű vádlottól lefoglalt pénzösszegre vonatkozó rendelkezései is helytállóak, annak csupán a törvényszék bírósági letéti csoportját érintő megfogalmazása igényelt helyesbítést.

[81] Az ítéltábla nem értett egyet a vádhatóságnak az eljárás alá vont jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazását célzó fellebbezése indokaival.

[82] Az elkövetés idején hatályos Jszbt. 4. § (1) bekezdés értelmében a bíróság a jogi személyt megszünteti, ha jogszerű gazdasági tevékenységet nem folytat, és

a) a jogi személyt bűncselekmény elkövetésének leplezése céljából hozták létre, vagy

b) a jogi személy tényleges tevékenysége bűncselekmény elkövetésének leplezését szolgálja.

A (2) bekezdés szerint a bíróság a jogi személyt megszüntetheti az (1) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott esetekben akkor is, ha jogszerű gazdasági tevékenységet folytat.

Az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény 20. §-a 2026. január 1. napjától hatályosan jelentős változásokat vezetett be az eljárás alá vont jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedések feltételei körében.

A jelenleg hatályos Jszbt. 4. § (1) bekezdés szerint a bíróság az eljárás alá vont jogi személyt megszünteti, ha jogszerű gazdasági tevékenységének helyreállítása nem várható és

a) a jogi személy bűncselekmény eredményeképpen jött létre,

b) a jogi személyt bűncselekmény elkövetésének leplezése céljából, bűncselekmény elkövetése érdekében, vagy a bűncselekményből származó előny biztosítása érdekében hozták létre, vagy

c) a jogi személy tevékenysége elsődlegesen bűncselekmény elkövetésének a leplezését szolgálja.

A (2) bekezdés értelmében az eljárás alá vont jogi személyt meg kell megszüntetni, ha más módon nem biztosítható, hogy a jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedést megalapozó újabb bűncselekmény elkövetésére ne kerüljön sor.

[83] A jogi személlyel szembeni legsúlyosabb intézkedés, a jogi személy megszüntetése, a korábbiakhoz képest tehát korlátozottabban alkalmazható. A módosítás végső előterjesztői indokolása szerint a módosítás lényege, hogy a jogi személy megszüntetésére kizárólag akkor kerülhessen sor, ha a törvénysértő működés helyreállításának a reális esélye a jövőben nem áll fenn. Ez a megoldás teret enged a jogi személyek számára, hogy a belső szervezeti és működési átalakítások révén helyreállítsák a jogszerű működést, például új vezető tisztségviselők kinevezésével, vagy a belső ellenőrzési struktúra módosításával.

[84] A Terhelt⁴ esetében kétségtelenül fennáll az eljárás alá vont jogi személy megszüntetésének az elkövetéskori 4. § (1) bekezdés b) pontjában, illetve a másodfokú felülbírálat idején hatályos 4. § (1) bekezdés c) pontjában írt rendelkezések szerint is a feltétele.

Az elsőfokú ítéletben rögzítettekben kitűnően ugyanis a Kft. a bűncselekmények elkövetése idején tényleges gazdasági tevékenységet nem végzett, megalakulásától kezdve nem bejegyzett ügyvezetője, Terhelt³ IV. rendű vádlott irányítása alatt működött, a cég kizárólag a bűncselekmények leplezését szolgálta. A kényszersztörlési eljárás, jelenleg felszámolás alatt álló Kft. jogszerű működésének helyreállítása sem várható.

A törvénynek a mindkét időpontban hatályos 2. §-a értelmében az intézkedés alkalmazásának általános feltételei is fennállnak, hiszen a bűncselekményeket a jogi személy vezetője követte el, tevékenységi körében.

Mivel az új szabályozás jelen esetben tehát nem eredményez ténylegesen kedvezőbb elbírálást a jogi személyre nézve, az elkövetéskor hatályos rendelkezések alkalmazásának van helye.

[85] Az elsőfokú ítélet [114] bekezdésében írtak a cégnyilvántartás adatai alapján azzal egészítendő ki, hogy a jogi személyt a cégbíróság az ott írt 2024. augusztus 28. napján meghozott végzésével megszüntnek nyilvánította és elrendelte kényszersztörlését, azonban a kényszersztörlési eljárásban nem került sor a cég cégnyilvántartásból történő törlésére, mivel a cégbíróság a 2025. szeptember 24. napján meghozott Fpk. 6419/2025. számú határozatával elrendelte a felszámolását, mely jelenleg is folyamatban van. Felszámolója a felszámoló² Zrt. (felszámoló címe.)

[86] A Ptk. 3:48. § (1) bekezdése szerint a jogi személy jogutód nélkül megszűnik, ha

- a) határozott időre jött létre és a meghatározott időtartam eltelt
- b) megszűnése meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött és e feltétel bekövetkezett;
- c) a tagok vagy alapítók kimondják megszűnését; vagy
- d) az arra jogosult szerv megszünteti,

feltéve mindegyik esetben, hogy a jogi személy vagyoni viszonyainak lezárására irányuló megfelelő eljárás lefolytatását követően a bíróság a jogi személyt a nyilvántartásból törli.

A hármas feltételrendszer egyik eleme a megszűnési ok bekövetkezése (ideértve a bíróság általi megszüntetés esetét is), a második a jogi személy vagyoni viszonyainak lezárására irányuló, megfelelő eljárás lefolytatása, míg a harmadik a nyilvántartásból történő törlés.

[87] A jogi személy büntető bíróság általi megszüntetése joghatását tekintve egy tekintet alá esik a cégbíróság általi megszüntetnek nyilvánításával. Egyik esetben sem arról van szó, hogy a jogi személy a bíróság rendelkezésének jogerőre emelkedése pillanatában elveszti jogképességét, hiszen minden esetben rendezni kell függőben lévő jogai, kötelezettségei helyzetét, vagyoni viszonyait, rendelkezni kell vagyonának sorsáról. Csak ezeket követően kerülhet sor a cégnyilvántartásból történő törlésére.

A jogi személy megszűntnek nyilvánítása (büntető bíróság általi megszüntetése) vagy a törvény erejénél fogva történő megszűnésének megállapítása, és a cég „tényleges”, a jogképesség elvesztésével járó megszűnése tehát nem esnek egybe.

[88] A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény a továbbiakban: Ctv.) szerint lefolytatandó kényszertörlési eljárás egy olyan cégbíróági eljárás, amely – a törvényes működés helyreállítása hiányában – a jogsértő módon működő cég jogutód nélküli megszüntetését és cégjegyzékből való végleges, az eljárás kezdeti szakaszára előírt jogvesztő határidő leteltét követően vissza nem fordítható törlését eredményezi. Amennyiben a Ctv. 116. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a cégbíróság a céget megszűntnek nyilvánítja, el kell rendelnie a kényszertörlési eljárás megindítását is. Erre ugyanabban a végzésében akkor kerül sor, ha a cég nem működött a jogszabályoknak megfelelően.

[89] Felszámolás esetén az eljárás befejezésekor „mondja ki” a bíróság a cég megszüntetését, a kényszertörlés viszont csak akkor indulhat meg, ha a cég megszűnt, vagy a cégbíróság megszűntnek nyilvánította. Sajátos annak a cégnek a helyzete, amely kényszertörlést követően kerül felszámolás alá, mert itt már a kényszertörlési eljárás megindításakor megtörtént a cég megszűntnek nyilvánítása. A vagyoni viszonyok lezárására irányuló eljárások a cég sajátos létszakát jelentik. A felszámolás, de a kényszertörlési eljárás is visszafordítható folyamat, azonban a törvényes működés helyreállítására, annak bizonyítására csak az eljárás elején, szigorú, jogvesztő határidőn belül van lehetőség [Ctv. 116. § (3) bekezdés]. Mivel a kényszertörlési eljárás elsődleges célja a rendellenesen működő cég kényszerű, vissza nem fordítható megszüntetése, törlése, a cégbíróság ezért – a cég törvényes működésének a helyreállítása kivételével – nem dönthet a kényszertörlési eljárás megszüntetéséről.

[90] A 4terhelt Kft. megszűntnek nyilvánításáról már rendelkezett a cégbíróság a kényszertörlési eljárást elrendelő végzésében. Ctv. 118. §-ban írtak szerint a kényszertörlési eljárás azért fordulhat át felszámolási eljárásba, mert a cégnek ki nem elégített hitelezője van, vagy vagyonának tulajdoni helyzete rendezetlen. Ellenkező esetben a kényszertörlési eljárás a jogi személy vagyonának felosztását követően a cégnyilvántartásból történő törlésével végződik, mely a Ptk. már idézett rendelkezése értelmében ténylegesen, jogi értelemben is jogutód nélküli megszűnését jelenti.

[91] A büntető bíróság megszüntető rendelkezése esetén is le kell folytatni a jogi személy vagyoni viszonyai rendezésére irányuló eljárást, mely kényszertörlési eljárás, vagy a fenti okok miatt felszámolási eljárás lefolytatását jelenti. Ezek lezárásáig a cég jogilag még létezik, vagyonnal is rendelkezhet, ezért lehet vele szemben pénzbírságot kiszabó intézkedést hozni a Jsztb. alkalmazásával. Amennyiben azonban a jogi személyt már a cégbíróság kényszertörlési eljárásban megszűntnek nyilvánította, jogilag kizárt újból megszűntnek nyilvánítása (megszüntetése) a büntetőeljárásban is, hiszen az ugyanazt az intézkedést jelenti, amelyet a cégbíróság a saját eljárásában már meghozott.

Mindezekre figyelemmel helytállóan határozott a törvényszék a Terhelt⁴ jogi személlyel szembeni büntetőeljárás megszüntetéséről. A rendelkezést csupán azért helyesbítette az ítéltábla, mert a jogi személy jelenleg már nem kényszersztörlés, hanem felszámolás alatt áll.

[92] Az ítéltábla a kifejtetekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdés alkalmazásával a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta, míg egyéb helytálló rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdésre utalással helybenhagyta. A határozat rendelkező részét kiegészítette az ügyben tartott előkészítő ülések időpontja feltüntetésével, figyelemmel arra, hogy azokon az eljárás menetét későbbiekben befolyásoló érdemi eljárási cselekmények történtek. Az elsőfokú bíróság nem rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről, elmaradt rendelkezését az ítéltábla sem pótolhatta, figyelemmel arra, hogy olyan rendelkezés meghozatalának van helye, amely érinti a már jogerősen elítélt I.r. I. rendű terheltet is. Ezért felhívta az elsőfokú bíróságot a Be. 671. § szerinti egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatására a bűnügyi költség tekintetében.

A másodfokú határozattal szemben a Be. 615. § (1), (2) bekezdésében írt rendelkezések alapján - ellentétes döntés hiányában - nincs helye fellebbezésnek.

Debrecen, 2026. május 18.

Dr. Gömöri Olivér s.k. a tanács elnöke, Dr. Deák Judit s.k. előadó bíró, Dr. Mocsáry Eszter s.k. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 2.B.346/2024/56. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla jelen határozatában írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2026. május 18.

Dr. Gömöri Olivér s.k.
a tanács elnöke